

DIRECCIO Y REDACCIO.

CARRER DE LA PRINCESA,

número 1, pis 2

ADMINISTRACIO.

LIBRERIA DE EUDALT PUIG.

Plaza Nova, núm. 5.

2 cuartos.

2 cuartos.

ANUNCIS

A PREUS
EQUITATIUS.

LA BARRETINA.

LITERATURA.

CIENCIAS

Y ARTS.

SEMMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Ciencias morales. La fraternitat cristiana, per Enrich Castanyé Q.—Romance sense sota ni volta, per A. S.—Cantars, per Simon Alsina y F. P. y T.—Rum, Rum, per Z. de V.—Lo Bruch, per Enrich Terradas Lafuente.—Bibliografia, per Z. de V.—Mos plahers, per A. S.—Herencia de llágrimas, per Jaume Ramon y Vidales.—Acudits, per Jaume Ramon y Vidales.—Solució á las xaradas del número passat.—Solució al geroglífich del número passat.—Xaradas, per Mariano Burgés y N.—Geroglífich.

CIENCIAS MORALES.

LA FRATERNITAT CRISTIANA.

La lley de amor predicada per Cristo en lo temps de la seua peregrinació per la terra,—lley consignada per norma de la humanitat en las sagradas escripturas—va minar lo edifici de la tirania en los dias de Roma, aquella que tenia ergástulas atestadas de esclaus y una aristocracia embrutida, degradada en lo senegal del vici,—y lo desplomá en massa sobre los fonaments de asquerosa y horribia ignominia.

Decrépita generació, iniqua societat que caminant de mica en mica per la senda del sensualisme, va arribar al últim grau de desquiciament, quan se habian ofegat lo dret de ciutadania y los invulnerables drets de la virtut; á las horas que agonizant lo despotisme de aquellas classes privilegiadas, que feyan pesar sobre las plebeyas lo terrible jou de la més afrentosa é in-

humana tiranía, portada solemnement en los plechs del paganisme; reinat de August corria, que clamant tan llanto y tanta depravació al Cel, que no pert may de vista las cosas de la terra, 's vislumbra al sol ixent, per allí en lo Orient, entre hermosos y transparents núvols; una estrella que anunciá la vinduda de un Redemptor, de un apóstol, diví del dret, de la justicia, que venia á inaugurar una era de pau y concordia, de virtut y llibertat sancionant la lley del amor pera reintegrar lo sér en lo sen dret, pera destruir la planta parásita é inmundada de las religions baix qual sombra prengué péu lo despotisme de aquells reys y lo depravat sensualisme de aquellas ominosas aristocracias.

Aixís habia de ser. L' home creat llibre per Ell, no podia viurer esclau; creat pera desarrollar lo germen de vida, la virtut, y aixís gosar lo únich bé, pera alcansar la divina gracia,—no podia consentir que religions sensuales que rendian miserable cult á las passions, acabessin sa obra de destrucció, portant la societat de aquells temps al abisme sens fondo de un materialisme devorador, caos horrible en que la humanitat hauria caigut per la seua eterna ruina, ruina imposible existint lo Poder que la creá pera fins oposats, que son, lo de premiar la virtut ó castigar lo vici allí ahont cubreix á uns y altres ab lo espayós manto de la seua infinita misericordia.

La causa santa pera que vingué á lluytar en la terra ab heroisme de mártir, era la causa de la humanitat, la causa del Dret, en la que á una corren sempre interessadas aquella y la Providencia que vetlla sempre per la Justicia: per aixó lo apóstol que predicá tant gran crehuada, fou lo Fill, Cristo en qui residian todas las virtuts, tot lo valor, tota la sabiduria; aixís podia vencer á aquellas llegendes diabólicas, desenfrenadas, descregudas, escépticas á que tingué de guanyar en desigual combat, ab las armas de la persuasió, de la eloqüencia que desplegava en sas

predicacions: ab sa humilitat, ab sa mansedumbre, ab sa inagotable y divina fé.

Aixís remogué los fonaments del edifici social y va derrumbarlo, enterrant entre sas ruinas lo planté de la disolució en que vivian aquells pobles que, ferits de mort per sos vici, anavan á passos agegantats cap al sepulcre de sa entera destrucció; de sa completa ruina; aixís lo esclau, llibre de vils cadenas, pogué ser igual á los seus opresors senyors; aixís la familia pogué solidararse; llibre la dona de las cadenas encara més vils, del sensualisme, del vici; aixís en fi, lo dret pogué sortir triufant del lloch de desterrament, y sentarse en los tronos que sustentavan aquells grans tirans que protegian la perversió que habia cundit fins á las entranyas de aquellas antiguas societats.

Revolució grandiosa que sols Cristo podia fer; Cristo personificant la sagrada á la vegada que sabia doctrina del Evangeli; Cristo predicantla per vilas y ciutats, serras y plans ab fé ardenta, divina, ab constancia inquebrantable, ab sabiduria inmensa; Cristo morint en una creu, símbol etern del Dret.

Episodi diví de grandíssima ensenyansa pera la humanitat, qual recort, ab veu profética sembla dirnos ja, quin es lo destí de las societats actuals, responnent als desitjos de la esperansa, als impulsos naturals del cor; episodi grandios del qual emanen preciosos y vivificants raigs de llum de fé, raigs que penetran fàcils en l' ànima si comprenen tota la grandessa de la Redemció, si comprenen lo portento del apostolat de Cristo, primer mártir del Dret; fé divina que 'n lo present ha portat á las gradas del magestuós altar de l'esperit modern, ahont se li han ofert en holocaust: Chateaubriand, Lamennais, Lamartine y Victor Hugo, colosals génits que ab fé entera cantan las glorias del Dret, las bellesas del segle XIX; divina fé que tant s héroes ha coronat ab la sempreviva, corona immortal que no 's marxita porque ho es de martiri; divina fé

que llega á las generaciones que's van succehint, la herencia del valor que engendran en los cors no degradats, los recorts edificants que fa reviuir la historia en nostra memoria; recorts de las glorias de nostres pares, en *virtut*, en *patriotisme*, en *amor*; divina fé que ab la llum de la historia passa lo negre horisont del esdevenir pera portar lo celestial misatge de pau y concordia, de *virtut* y *llibertat*, justíssim premi que en aquell recompensará los esforços valerosos de la humanitat.

La historia, inspirantnos aqueixa fé, nos ensenya lo camí de la gratitut, nos mana ab autoritat severa lo cumpliment del sagradíssim deber, que es la perseverancia pera assentar sobre robust fonament la pedra miliaria del dret, per lo que Cristo vingué á lluytar contra lo esperit maléfich de una generació decrepita per sos viciis, per lo que nostres pares de tots temps lluytaren ab esforços de heróich valor, —y aixís guanyar en la palma del sacrifici, sacrifici que comprenen los cors nobles, generosos, las ánimas que's conservan puras, inmaculadas; sacrifici á que está obligat l'home per la lley de amor que predicá Cristo en la terra, que las Escrituras encomanan ab paternal interés, porque es la lley de vida de las societats, porque es la base sobre que descansa lo edifici social.

La predicació cristiana va destruir per' sempre las castas, reintegrant lo sér en lo seu dret.

Moisés promulgá la lley de amor: «estimarás al próxim com á tú mateix;» y Cristo anyadí: «estimarás al próxim més que á tú mateix,» testimoni grandió de la fraternitat cristiana que va sentar la seua planta en la terra pera edificació y hermós consorci dels homes. «Cap barrera es bastant á detindre á la caritat, que no distingeix al home lliure del esclau, ni al ciutadà del bárbaro. (August. *De doctrina christ.* I. 32.)»

Aqueix esperit fraternal, verdadera esperansa de las societats, posa en la historia de la humanitat planas de gloria eterna, porque apadrinant la *virtut*, combat y destrueix lo génit del mal representat en pasions tant vils com lo egoisme; porque aquella, ab tant gran paladí que la defensi en lo circol de la gran lluyta social, prenent cada vegada mes péu en lo tro no de la Soberania social, ab lo triunfo alcanza lo premi que reserva sempre á la *virtut* la Providencia, gloria que no mort may, gloria eterna.

Sentiment fraternal que la sabiduria infinita creá en lo cor humá, que la *educació social* desarrollá pera que absa robustíssima planta sostingui lo edifici social.

L'home, sér social y sociable per esencia, que per sí, individualment, res pot superar de los obstacles que li obstrueixen lo pas en la vida; sens la cooperació de son semblants, á cada moment ha de reconeixer la seua impotencia en lo aïslament estéril que l'força á associarse.

Desde las primeras etats, mogut l'home per lo irresistible impuls de aqueixa necessitat imperiosa, ha compartit la fatiga entre sos semblants, unintse entre sí per llassos de una intimitat fonda, llassos que interessa no arribin may al perill de disoldrers, porque á las horas amenassaria un cataclisme horrorós que difícilment podria reparar la ma del mateix home; llassos que unintlo ab sos semblants facilitan los medis de satisfacer los diferents ordres de necessitats que té l'home socialment considerat, llassos que l'constitueixen en *familia*, inmensa familia en la que la lley del amor, la fraternitat, ha de servir de norma pera fer perdurable la armonía, que es l'ordre social y lo progrés.

Sant Joan Crissóstomo ho corrobora en lo que diu: «L'home no pot dar un pas sino apoyat en los seus semblants. Deu ho ha volgut aixís pera forsnos á unirnos, á auxiliarnos y á aymarnos. (Himil. 17, in Ep. ad Cor.)»

Sublime ensenyansa que elevant la fé remonta la ánima en alas de la esperansa, que veu sonrient lo esdevenir, al qual veuen fatídich, los que, en la fosquetat de la incredulitat mortífera, desesperan de tot; verdaders autómatas, que portan mort lo cor, y's llenzan á una indiferencia cruel, criminal, y abaxan lo cap ab afrentosa, ab indigna sumisió, rendin-

se á las exigencias de la passió que envenena son cor desert de sentiment, hórfe de dignitat.

Las ideas cristianas sent un consol relligiós y una ensenyansa social, enjendran la fé en lo esdevenir, alentan lo cor ab halagadoras esperansas que sembran en lo ánimo venturosas ilusions.

La historia manté viva la fé que guia los passos de la humanitat, viva y esplendent porque nos ensenya las lluytas sostingudas ab inacabable ardor, ab sant entusiasme, ab valor heróich per nostres avis, nostres majors que tant feren porque poguessin las generaciones venideras apendrer, desde la primera infantesa, las proesas suas, y educarlas ab lo moralisador exemple de las suas virtuts, de la seua fé, la que may se ha de perdre per mes que lo infortuni pesi sobre lo cor, que la Providencia aboga sempre per la justicia.

ENRICH CASTANYÉ Q.

ROMANÇO

SENSE SOLTA NI VOLTA.

FET EN QUATRE ESGARRAPADAS.

De qué parlarem, senyors?
Senyors de qué parlarem?
De qué la farem petar?
¿Ho creurien que no 'u sé?
Qué's pensan potser qu' escriurer
Es cosa que no vol gens
De palica y gens de cap?..
Qui s' ho pensa, res hi entent.
No es tot hu bufá' y fe' ampollas,
com deya un sabi vidrier,
per mes que molts lo contrari
sostinguin eficament.
Diuhen molts: vinga una taula,
ja la tinch; ara paper,
ara vinga tinté y ploma:
bueno, ja no'm falta res.
Ja tinch lo que's necessita
en lo sigle que correm
pera sé escriptor com cal,
pera ser bo y exelent;
y en tenint aixó que's dich,
ja's pensan sé un Piferrer.
Altres diuhen: soch un burro,
en lo meu cap no hi ha res;
pero com ara ja es moda
parlar del que no s' entent;
com ja alló de Zapatero
á tus Zapatos, no hi es;
com lo burro's pinta sabi,
y l' sabi desapareix,—
volt dir que jo per ma part
penso seguir la corrent.
Y ¿qué un burro aumenti l' número
de los burros, qué te mes?..

Si jo fos com los que cito,
si jo fos com tots aquets,
no tindria mals de caps
y prompte estaria llest...
Mes com jo al estimat públich
l'aprecio d' alló mes,
cada cop que vull escriurer
francament: me'n veix un feix.
En primer lloch considero;
(m' ho dich entre mí mateix?)
¿Ja sabs prou tu pera escriurer?..
¿Ja has fet prou be lo teu fet?
¿T' has cremat prou las pestanyas
estudian al tort y al dret?
¿Ja n' ets tisich de tres graus?
¿Ja prous estudis has fet?
Y quan sento á la conciencia
que'm contesta: ¡Ah tafaner,
no vulguis pas saber tant

y escriu y fes lo teu fet;
Veureu que al punt me recordo
de que á escriurer tinch jo dret,
ja qu' altres sent com jo, burros,
també escriuen d' allo més.
Veureu que al punt me recordo
de que desvergonyiment
tinch pel pare y per la mare.....
y ja no m' hi penso mes.
Veureu que al punt me recordo,
de que si be no sé res,
del Ateneo soch socio,
y aixó ja es molt, francament.
Y allavoras: —pit y fora!
esclamo al punt tot content,
jo vull fer com tots los burros:
vull també ilustrá als demes:
'ls parlaré de política,
si be en aixó res hi entench
'ls parlaré de ciencias,
y de nous descubriments;
sobre 'l moviment continuo,
jo 'ls diré lo meu parer,
y sobre navegació
aérea, diré: no hi crech.
Y aixís parlaré de tot,
y aixís de tot parlaré,
y seré jove del sigle
puig seguiré la corrent,
y seré tingut per sabi
y envejat per mes de tres,
y veureu com quan jo passi
se'm treuran tots lo barrret...

Mes ara que me'n recordo:
¿Ahont som del comensament?
¿No'm veyá tant apurat,
dient: de qué tractarem?
¡Ay senyor! per quin estil
'm trobo ab un romans fet...
¡Oh felis casualitat!..
y encara hi ha qui sosté
que lo casual es mentida,
que no ha existit, ni existeix...
Aquí'n tenen una prova
ben palpable y evident:
no sabia com fé uns versos
y'm trobo ab que ja 'ls tinch fets!..
no sabia pas que dir
y'm trobo ab que ja hi dit mes
que pot dir un diputat
quan se troba en lo congrés.
Be, la questió era omplir
un blanch, y com ja está plé,
espero'm dispensarán
si 'ls dich: estiguin bonets,
perdonin las molts faltas
puig molt depressa s' han fet.

A. S.

CANTARS.

Totas las cansons que canto
son gemechs que fa l' meu cor:
son cansons d' un pobre cego,
d' un pobre cego d' amor.

Al dematí me vas veurer,
al mitj dia'm vas donar
paraula de amor... y al vespre
ja m' habias olvidat.

Tas paraulas son l' aiet
que primer consol 'ns dona;
y despres tornantse vent
destrossa tot lo que toca.

L' amor es foch que vol manya
per saberlo manejar;

si s'atissa, tot ho crema,
si s' deixa, queda apagat.

Som deu mil que t' estimem
y ab tas paraules vivim,
sembla estrany que tans cors, nina,
tingas en ton petit pit.

SIMON ALSINA.

Es l'amor com lo baixell
al mitj las onas del mar:
y si arriba anar á fons
es pèl fel dels desenganys.

Son tos ulls per mí, nineta,
lo que 'l bell sol per la flor:
tantost se 'm priva de véurels,
sènt anyoransa món cor.

Gosa l'home, en l'ignoscencia,
de la més tranquila calma;
mes jay d'ell quan la malicia
s'abriga ja en la sua ánima!

Una mitat del meu cor
l'ocupas tú, prenda mia;
mes pera l'altra mitat
no trobo may companyia.

Semblan tos ullets dos sols,
y tas dents perlas del mar:
no es estrany, hermosa nina,
me 'n tingas lo cor robat.

Cau ferida la coloma
per lo sagás cassador,
com hi caurás tú, nineta,
si no guardas pur tón cor.

F. P. y T.

RUM, RUM.

Es altament escandalós lo que ha passat en la elecció de comissionats representants dels expositors en lo jurat de la Exposició de Zaragossa. S'elegiren en una reunió á la que hi assistí gran número d'expositors y en ella s'nombrá per *unanimitat* dita comissió. Mes en una altra, menos numerosa, revocant lo acordat en la anterior, se varen excluir de aquella alguns digníssims é intel·ligents individus pera ser substituïts per altres que, francament, — sens desitj d'ofendre 'ls y si sols de fer justicia — no valen mes que aquells.

Creiem que quants no assistiren á la segona reunió, deuben imitar l'exemple del digne expositor D. Celesti Verdager, lo qual ha protestat en públich contra tant escandalós fet. Y creiem també que la delicadesa priva als nous comissionats de acceptar sos carrecs. Tal es nostra opinió. Per altra part si en eix censurable acte, no hi haguessem vist una marcada tendència á ferir al il·lustrat escriptor D. Luis Carreras, tal volta 'ns hauriam desdenyat de ocuparnos d'aquest pesat assumpte. Mes s'ha volgut ofendre á un periodista y mentres nosaltres empunyem la ploma, tals fets no s' deixarán impunes per mes que nostra veu sigui la més débil. Estem molt gelosos de la dignitat de la premsa y es precis ensenyar á qui no 'n sapiga, á respectar tant nobla y tant important institució. Tant de bó que tots los periodichs seguissin nostra conducta, que pot ser serian mes considerats de lo que ho son.

Ja's comensa á parlar de la próxima temporada teatral. Lo *teatre Catalá* tindrà aquest any dos graciosos: D. Lleó Fontova y D. Gervasi Roca. Tenint en compte los mérits que tenen cada un d'aquestos actors, excusat es dir que s' prepara una temporada brillant. Forman també part de la companyia, la senyora Soler y los senyors Clucellas y Soler acompanyats

d'un brillant personal de segonas parts. També s' diu si será director de la companyia lo senyor Villahermosa. Ens en alegrariam, perque creiem que tant distingit actor es un bon element de vida pera lo *teatre catalá*. Las produccions que s' posarán en escena, segons noticias serán bonas si hem de jutjar per 'ls noms dels autors. Se parla de un drama y una zarzuela d'en Pitarra, d'un'altra escrita per aquest últim y D. Joseph Serra, d'un drama del aplaudit autor y col·laborador nostre, D. Antoni Ferrer y Codina, titulat *Lo gat de mar*.

També s' assegura que escriuen pera la próxima temporada teatral, los senyors Arnau, Balaguer y Angelon. Molt ens alegrariam de que aquestos dos últims escribissin pel *teatre catalá*. Respecte al senyor Angelon, si l'hem de jutjar per los *Setse jutjes*, no hi ha dubte que escriuria bó sobre costums catalanas, ja que alló es un preciós quadro de costums.

També en lo Liceo hi haurá companyia catalana al frente de la qual s'hi posará lo senyor Parrenyo. Sabem que s' conta ab bonas obras. Se 'ns ha assegurat que lo nostre estimat amic y redactor D. Francesch Ubach y Vinyeta ha escrit un drama pera dit teatre. Tot promet gran moviment pera las lletres catalanas y no hi ha dubte que la nostra estimada Espanya podrà dir ab orgull que te duas literaturas: la castellana y la catalana que cada dia va creixent.

Ja que de teatres parlem: Sabadell també tindrà una companyia digna. Lo senyor Chas de Lamotte que tants aplausos ha obtingut durant la temporada passada en lo nostre teatre de Romea, es lo director de la companyia del de Sabadell. Excusat es dir que felicitem als sabadellenses ja que tindrán una companyia digna de la importancia de sa població.

Hem rebut un tom de poesias valencianes devudas á la ploma d'en Jacinto Labaila y que baig lo titol de *Flors del Turia* han vist la llum en aqueixa capital. Un altre dia — si Deu ho vol — ens en ocuparem ab detenció.

També hem rebut lo 5.ª quadern del 2.ª tom del *Trobador de Monserrat* que ab recomenabla puntualitat ve publicant la casa editorial de D. Antoni de Torres de la Bisbal. Conté moltes poesias que en res desmereixen de las ja publicadas, y que per sí solas bastan pera donar nom y justa fama al eminent poeta catalá D. Víctor Balaguer.

En la execució de la *Dame Blanche* obtingueren aplausos Mme. Dupuy y Mr. Dufrene. Com aquest apreciable artista no estava be de veu á causa de una llaugera indisposició, de aquí que no pogam jutjarlo. Mes per lo que en ell vegerem, no hi ha dubte que quan está bé, deu donar gust veurerli fer la *Dame Blanche*. En la execució de *Le songe d'une nuit d'été*, estigué á gran altura.

Que la literatura catalana se fa pas, es una vritat com un puny y sino ho proves ella mateixa ab lo desorrollo del *teatre catalá* y ab las continuas produccions literarias que cada dia veuen la llum pública; ho provaria quan menos la importancia de alguns de sos contants enemichs. Diem aixó perque hem llegit en lo periodich de Madrid *El Figaro* unas quantas pullas á la nostra literatura, pullas que per lo mateix que estan escrites ab bon estil literari, no volem deixar passar per alt. No fos cas que la bellesa de la forma fos cubertora del fondo: recordem massa que las apariencias á voltas enganyan. Lo colega de Madrid se coneix que no sap gaire de catalá. Sols aixís se comprént que no entengués lo sentit ab que D. Víctor Balaguer en son discurs dels Jochs Florals, parlá de la *lengua d'Oc*. Si s' hagues pres la molestia de llegir las poesias del primer de nostres poetes, hauria vist que qui escriu en catalá modern revestit tant sols de la forma literaria que la bellesa exigeix; que qui en ellas se mostra aymant y cantor de las glorias de son segle, que qui en cada pas, en cada vers pronuncia ab entusiasme las paraules *progres y*

llibertat; no pot voler may lo retrocés en cap de las esferas: ni sisquera en la esfera del llenguatge.

Los redactors del *Figaro* escriuen molt be, pero d'aixó no n'hi ha prou. Es precis meditar avans d'estampar las ideás en lo paper, ó sino, s'esposan á que se 'ls hagi de dir lo que ara nosaltres 'ls hi contestem. Respecte á lo que diu de la nostra literatura, ens permeterá que li contestem ab una pregunta: ¿ahont son los Moratins y 'ls Lope de Vega y 'ls Calderons de Catalunya? ¿Entre 'ls escriptors clássichs hi ha cap catalá? Encara se 'ns figura escoltar á un célebre literato modern, ocupantse dels nostres Capmany y Piferrer, com deya: Llástima que no escribissen be 'l castellá. Deixintnos, donchs, escriurer en nostra parla, que aixís potser naixerán eminencias que tal volta encara no han nascut en nostra terra.

Lo periodich *El Principado* — que siga dit entre parentes, es un periodich que cada dia s' torna millor — ens permeterá que no estem conformes respecte á lo que diu de no haberhi cap eminencia que pugui representar degudament á la nostra literatura en las festas que preparan en obsequi dels literatos catalans, los poetes de Provenza. En primer — y prescindint de las eminencias — á qui li toca quasi diriam de dret la representació de la nostra literatura es al últim consistori dels Jochs Florals, ja qu' ell fou qui invitá als poetes de Provenza en nom dels de Catalunya. En segon lloch creiem que hi ha mes d'una y mes de duas eminencias en Barcelona y en Catalunya, capassas de representar DIGNAMENT á la nostra poesia. Sense anar mes lluny, en lo mateix consistori n'hi trobariam mes d'una.

Z. de V.

LO BRUCH.

REGORS DE 180....

¡Au! barretinas del Bruch!...
¡mireu lo francés com fuig!

Las campanas d'una esglesia
ne tocan á somatén,
y al só planyider n'empunyan
los habitans lo fosell.

Y per las montanyas l'eco
ab mil veus ne repeteix
lo soroll de las campanas
y lo remor de las veus.

No ajupeix la rosada
la tendra herbeta,
mes si la sanch que brolla
de carn francesa!...

¡Au! barretinas del Bruch!...
¡mireu lo francés com fuig!

Allí no hi ha noys ni donas
ni hi ha jovers ni hi ha vells!
sols hi ha catalans qu'escoltan
lo tocar del somatén...
Sols lleons que de la terra
baten águilas del cel:
sols si los del Bruch que moren
matánt sempre en lo francés.

Ja l'aigua dels torrents
tota es vermella,
y es de la sanch que brolla
de carn francesa!...

¡Au! barretinas del Bruch!...
¡mireu lo francés com fuig!

¡Així, catalans!... ¡així!...
¡No hi haja perdó per ells!
Desde dalt de las montanyas
arrenqueune los roquers,

y espenyant homens y dones
y espenyant joves y vells;
que rodolen y que 'sclafen
lo cap del soldat francés!

No hi ha herbas ni flors
sobre la terra,

sols hi ha la sanch que brolla
de carn francesa!
¡Au! barretinas del Bruch!...
¡mireu lo francès com fuig!

¡Son catalans!... ¡Per San Jordi!
¡son catalans!... ¡se coneix!
que ja no quedan francesos
y ha parat lo somaten.

¡Qué hi fa que al sortir de casa
los del Bruch fossen molts mes,
si en cambi per un dels nostres
n' havem mort vint del francès!
Ja no rega no l' aigua
puig y pradera,
mes si la sanch brollada
de carn francesa!

¡Au! barretinas del Bruch!
¡mireu lo francès batut!...

ENRICH TERRADAS LAFUENTE.

Febrer de 1868.

BIBLIOGRAFIA.

FOLLIES TRETAS PER N' ENRICH CLAUDI GIRBAL.—BARCELONA.
LIBRERIAS DE PUIG, PLASSA NOVA, Y LOPEZ, RAMBLA DEL MITJ.
—GIRONA. MIQUEL HOMS. CORT REAL. 18.

Aquella flor que 'm donares
s' assecà sobre 'l meu cor...
no has d' estranyar que se creme
una planta sobre 'l foch.

La cigaleta ne canta
quan mes ne crema lo sol,
jo també canto m' aymia
quant mes m' abraso d' amor.

Fundan molts lo seu orgull
en títols d' antiga alcurnia;
jo per' honrar-me sols dich
que só fill de Catalunya.

Del home que 's desconorta
la imatge en un sálzer veig;
del qui creu y en Dèu confia
jo la miro en lo xiprer:
L' un s' abaixa fins á terra
com qui ja no espera res,
l' altre empina sa alta copa
tot esperantho del cel.

Nuvolet, bon nuvolet
que d' aigües vas carregat,
vina á plourer en mon cor,
que d' aixut no pot plorar.

Montanyas de Catalunya,
temples de llibertats patrias,
ans qu' esclaus, los d' eixa terra
l' us veurán primé arrasadas.

Avuy dia en aquest mon
tothom va per via errada;
que molts per' vestir lo cós
se van despullant del ánima.

Y no n' escullim mes de primer ordre, per que necessitarem tot lo número. Lo género de las *follies* se té per fácil y en veritat no sabem per quina rahó. Buscar un pensament bo, delicat y tancar-lo en quatre versos, no creyem que sigui cosa tant fácil. Are, si per follies s' entent fer versos sense to ni so, si 's comprant versificar pensaments dolents, poch deli-

cats; llavors si que convindrem en que aquest género es fácil. Mes com nosaltres entenem lo primer y no lo segon, de aquí que 'ns atinguem en lo que habem dit. Un bon llibre de follies val tant ó mes que la millor poesia que s' hagi escrit. En proba de lo difícil qu' es lo género, ab tantas follies com s' han escrit, encara no s' ha fet cap llibre que 's pogués calificar de bo, ab tota l' extensió de la paraula. Lo llibre d' en Girbal es quasi un tresor, molt contents ne podem estar tots quants estimem las lletras catalanas; pero ¿es absolutament bo? Estan totes las follies á la altura de las qu' hem escullit com á modelo de la bondat del llibre? Clar está que no se 'ns pot contestar afirmativament. Fins en la colecció de follies que merescueren premi l' any passat en los Jochs florals, devudas al reputat escriptor amic nostre En Joaquim Riera; fins en aquella, diem, n' hi ha que no estan á la altura devuda. ¿Si será aixó efecte de la tant cacarejada *facilitat* del género? No serem nosaltres los que aconsellem al reputat escriptor En Claudi Girbal ni á cap altre escriptor, que abandoni las *follies*, puig ab lo qu' hem dit basta y sobra pera que consti lo partidari que som d' ellas. Per ço hem llegit lo llibre que 'ns mou la publicació d' aquest article y hem de dir que l' hem llegit ab moltíssim gust; puig si be hi ha pensaments massa atrevits y tal vegada perillosos, tals com:

Sobre ton seno de neu
tens dos pometas bessonas,
que sempre estant amagantse
com dos nins vergonvosas;

si be se sentan en ell teorías tant poch certas com poch oportunas, tals com:

Patons de mare son vida,
patons de madrastra, gel;
los d' aquesta son de Judas
los d' aquella son de Dèu;

si be hi ha alguna idea mal expressada y que converteix un gran recort en una expressió raquítica, tal com:

Quan solemne trovo l' hora
en que 's va ponent lo sol!...
sembla que veig la agonía
del rey de la creació;

aixó dista molt de voler dir que 'l llibre no sigui bona cosa mes que regular. Las follies que hi hagi sense mérit ó mitjanas serveixen encara pera fer ressaltar mes las que son tant bonas com las qu' hem extractat al comensar l' article. Lo llibre es baratísim. Tanta bellesa se dona tant sols per un ral. Ens plau que aixís se treballi pera popularisar y destacar la poesia, que fins ara havia permanescut monopolizada per quatre que s' anomenan sabis y que están dejuns de probarnos que ho son.

Z. DE V.

MOS PLAHERS.

SONET.

Me agrada contemplar en nit pesada
La luna que en son curs joyosa avansa,
Y veure' entre 'l follatje com nos llansa
Sos raigs de llum hermosa y platejada;
Senti 'l murmur de l' aigua regalada
Qu' entre 'ls arbres y l' herba va allunyantse,
Y veure' al horisont en llontanansa
Trist resplandor de tarde ja passada.
O tenint en lo cel la vista estesa
Mirar com á milions brillants estrelles
Se crusan en lo espay ab llaujeresa,
Y pensant en l' autor de obras tant bellas
Contemplar nostra immensa petitesa...
¿Qui nega á Dèu veient tals maravellas?...

A. S.

HERENCIA DE LLÁGRIMAS.

Cansat ja de viurer sol,
del amor truquí á la porta.
—¿Qui sou?—Me digué una nina.—
—Jo só, nineta, un pobre horfe
que nasquí en nit de tempesta
quedant ma mareta morta.
¡Cada gota d' aquella aigua,
cada gota, cada gota,
n' era símbol d' una llágrima
que llansar ara me toca!
¿Vols, donchs, nineta, endolsar
de ma existencia las horas?

JAUME RAMON Y VIDALES.

ACUDITS.

Un tonto disputant ab un altre deya:

—M' has amenassat de assassinar-me, pero desgraciad de tú que arribis á perpetrar lo crim, perque allavoras si que 'n donaré part á la justicia.

—Pare, fassim lo favor de donarme quartos.

—Aixó ray, mentres no 'm demanis plata...

A una noya l' altre dia

lo calavera Damiá,
li deya que lo seu cor
per ella feya *trip, trap*.
S' ho vá creure' ella, la tonta,
mès si hagués reflexionat,
hauria vist que 'l relotje
del soroll n' era 'l causant.

Un jove d' afora vingué á Barcelona y s' feu retratar. Al arribar al poble lo ensenyá á sa dida, la qual, alabant molt lo retrato per lo ben deixat qu' estava, digué:

—M' ho haguessis dit, que t' hauria encarregat que 'm fessis fer lo meu.

JAUME RAMON Y VIDALES.

Solució á las *xaradas* del número passat.

E-pi-gra-ma.—Par-la-ba.

Solució al *geroglífich* del número passat.

Si vols esser ben casat, porta la dona á Montserrat.

XARADAS.

Ma primera es molt fidel,
Una virtut es segona
Que quasi tothom coneix:
Lo tot es beguda bona.

MARIANO BURGÜES.—SABADELL.

Quasi tothom menja hu
L' elegant porta segon,
Músich pagat fa mal tres,
Los burros usan hu y dos
que sols per ells s' ha criat;
si estás flach y vols refors,
menja un plat de tres y prima
perque es un remey molt bo.
Lo men tot quan ne treballa
sembla que no hi sigui tot.

N.—SABADELL.

GEROGLÍFICH.

P_R SETEMBRE Q=VV TIXID S
DA LA A I EQ ED A.
EUROPA ASSIA
AFRICA AFRICA
AMÉRICA AMÉRICA
OCCEANIA OCCEANIA

Las soluciones se donarán en lo número de disapte.

DIRECTOR: D. ANTON SERRA.

Editor responsable: D. FRANCISCO ALFONSO.

Barcelona.—Imp. de Jaume Jopús, carrer de Petritxol, 14.—1868.